

Lente

Zonder beginzin kan ik niet beginnen. Dat is logisch. Zover ik me herinner heb ik nooit géén beginzin gevonden, althans niet van wat daarna een tekst werd. Ook dat is logisch.

Uiteraard heb ik veel beginzinnen nooit gevonden, maar dan heb ik verder ook niets geschreven. Wat moet een tekst beginnen zonder beginzin?

Je zou kunnen zeggen: Begin dan met de tweede zin. Maar dat kan volgens mij niet – je kunt ook niet een schaakspel aanvatten met de tweede zet.

Toegegeven, ik heb het nooit geprobeerd. Ik durf het niet. Ik ben bang dat het dan meteen naar de vierde zin springt, en dan de zesde enzovoort. En wat dan? Een tekst van hinkelzinnen. Dat kan hooguit poëzie worden.

Nee, zonder beginzin geen tekst. Punt.

Nu zijn beginzinnen niet iets wat je vindt. Het gaat omgekeerd: beginzinnen vinden mij. Hoe ze dat doen, weet ik niet. Na een paar duizend beginzinnen intussen weet ik nog altijd niet waar ze precies ontstaan. Misschien is het iets magnetisch.

Ze komen ook altijd alleen. Nooit komen beginzinnen met drie tegelijk of zo. Daar ben ik blij om. Stel dat ik moest kiezen, dat zou ik niet kunnen. En dan zou ik drie teksten moeten schrijven, terwijl ik er maar één nodig heb.

Nu deed zich het ondenkbare voor: er kwam, ook na uren, maar geen beginzin. Daar zat ik. Wat moest ik beginnen? Misschien waren de beginzinnen op. Of was de magneet versleten, hoewel magneten in wezen eindeloos kunnen doorgaan. En ik dus in principe ook in het hiernamaals nog altijd beginzinnen zou kunnen ontvangen.

Maar wat schiet een mens op met beginzinnen in het hiernamaals als er nú geen komt?

Dus daar zat ik.

Dit was me nog nooit overkomen. Ik had er weleens uren op moeten zitten wachten. Ook beginzinnen hebben zo hun kuren. Maar ten slotte kwamen ze altijd wel.

Vaak was het een kwestie van nederigheid. Zonder beginzinnen, immers, stond ik nu nergens, niet eens aan de tweede, laat staan aan de slotzin.

Dus hield ik me klein. Ik beschouw beginzinnen – en bij uitbreiding alle betere zinnen – als groter dan mezelf. Ik kan het alleen maar herhalen: Zij vinden mij uit, ik niet hen.

Maar hoe klein ik me ook hield, nu kwam er niets. Alles heb ik geprobeerd. Tot zelfs het oudste potlood, de vroegste kroontjespen in het geheugen heb ik me verbeeld. In de hoop dat de eerste zin ooit weer zou verschijnen. Op de lei. Of in het gelijnde kladschrift.

Maar tevergeefs.

Ik vond maar geen beginzin meer, laat staan een laatste.

Ik sta in het plaatselijke supermarktje. Ik ben gehaast, ik ben te laat voor het avondeten, dat mijn taak is. Ik heb een vaag idee, spinazie.

Ik open de koelkast en reik naar een zakje flapoortjes met spinazie erin. ‘Tortellini’, zoals in tortelduif. Die liggen vrij hoog, aangezien het oortjes zijn. Ik probeer te grijnzen bij mijn eigen beeld, maar ik ben gehaast.

Dan gebeurt het. ‘Die wilde ik net ook hebben,’ zegt een stem. Ik kijk, de arm nog in de koelkast, verrast om, met de spinazie net in mijn bezit. Een aardige jonge vrouw heeft tegen mij gesproken, al de stress verdwijnt, iets anders verschijnt.

Even aarzel ik. Dan zeg ik, terwijl ik haar mijn zakje overhandig: ‘Ik schenk het u.’ De breedste glimlach ooit in het supermarktje verschijnt op haar gelaat. Zij omarmt samenzweerderig de tortellini. Daarna heb ik haar nooit meer gezien, tijdens het avondeten glimlach ik naar haar spinazie.

Ik hou van lachen. Vooral bij de anderen. Ik weet niet goed hoe ikzelf lach. Dat moeten de anderen uitmaken. Ik hou van alle soorten lachen, van de glimlach over de grijns tot de bulderlach. Zelfs zo’n valse gibberlach.

Daartussenin lachen wij op eindeloos veel manieren, zoals we gebekt zijn. Maar de mooiste zijn ongetwijfeld de gezamenlijke. Van de glim- tot de schaterlach. Van de trieste tot de feestelijke, van zuur tot zegevierend.

Het gaat me niet om stand-uphumor of zo. Dat is de *basse-classe* van de lach. Comedians die mij ‘aan het lachen krijgen’, ik zit er graag onbewogen bij. Mij gaat het om de intimiteit van de lach. De schoot van de lach, waarin wij samen schieten.

Ik zoek de lach niet op. Ik wil bezocht worden door de lach, anders heeft hij niet zoveel zin. Ik ga heus niet zomaar lachen om te lachen. Dat is valsspelen.

De glimlach moet om onze mond verschijnen tot zijn eigen bescheiden verbazing. De schaterlach moet in ons

opwellen tot zijn eigen hilariteit. Ik wil niet lachen, ik wil gelachen worden.

De lach moet mij bereiken in onze onbereikbaarheid. Dan ben ik graag zijn echo. Dan lachen we soms wat af. Komen we niet meer bij. Staan de tranen ons in de ogen. Alsof we lachend zitten te huilen. Van verdriet omdat we straks natuurlijk niet meer zullen lachen. Laat staan samen. Maar wat zullen we gelachen hebben.

Om al die redenen is van al ons gelach de glimlach mij nog het liefst. Zoals die van de jonge vrouw in de winkel: het was een stille entente onder volslagen vreemden. In de koelruimte.

Maar het heerlijkst is hij onder vertrouwden. Dan kan hij alle betekenissen aannemen. Helemaal tussen leven en dood. Tussen gezelligheid, begrip, tristesse, onvermogen en *what the fuck*.

De glimlach is even teder als eerlijk.

Iedereen kan schateren en bulderen. Om zichzelf te verliezen, in de lach. Van de humor. Maar in de glimlach, hoe kort hij ook kan schitteren, ontmoeten wij elkaar het kwetsbaarst en het veiligst.

Vaak glimlachen we niet eens om om elkaar te lachen. Daar zijn andere lachen voor. Misschien weten we soms niet eens waarom we glimlachen naar elkaar. Zomaar, zoals een krokus verschijnt.

Het is een stralende ochtend om te beginnen aan een mooi woord, dagtaak.

Ik begin graag vroeg. En hoe ouder ik word, hoe vroeger ik lijk te willen beginnen. Als het zo doorgaat zal de ochtend ooit om middernacht vallen.

In de vroege luister ik met genoeg naar de dagelijks weer onbegrijpelijk vanzelf ontstaande wereld; van de vogels tot de bouwvakkers tot de ring.

Tot ik in het huis het eerste gestommel hoor. Waarna weer het al jaren piepend slaapkamerraam zal opengaan. Dat is de ontwaakte vrouw. Zij is van nature minder vroeg. Zij kan ook door het licht heen slapen, dat kan ik nog niet.

Daarna reinigt zij zich in de badkamer onder mij, daal ik af, eten wij samen en was ik ten slotte mezelf. Nadat wij eindelijk beiden schoon zijn, verdwijnt zij. Fietsend de verte in van haar eigen dagtaak.

Zo vangen hier doorgaans onze dagtaken aan. De dag dat hij, de dag, geen taak meer voor ons heeft, zal de ochtend vallen om middernacht.

Nu zit in de latere ochtend de zoon eindelijk aan het ontbijt. Zijn jonge lichaam slaapt nog soeverein door al de tijdzones van de etmalen heen. Hij heeft de kap van zijn eigentijdse trui ver over zijn aangeboren ochtendhumeur getrokken, tuurt onverstoorbaar naar de chronische lachband van zijn smartphone en groet mij grommend alsof ik hem nooit gemaakt heb. Terwijl ik hem al zijn jaren geleden uit de schoot van zijn zonet weggefietste moeder heb zien komen in een onvergetelijke ochtend. Maar daar was hij blijkbaar niet bij.

Dus zeg ik om hem te jennen onder zijn overkapte matinale humeur: ‘Wat een stralende ochtend, niet?’ Ik herinner me niet dat ooit eerder tegen hem gezegd te hebben.

Ik verwacht een nieuwe grom of grijns – een stralende ochtend in het ouderlijke huis zal hem pas na het huis kunnen schelen. Maar tot mijn verbazing kijkt hij op. En tegelijk even schuin naar de ochtend in de tuin. Waarin

ik hem zo vaak, hij soms schaterend, heb geschommeld. Tot hij hoger leek te gaan dan het huis.

Ik heb nu zijn aandacht. En daar zal ik gebruik van maken. Ik zet de tuindeur wijd open en herhaal bijna jubelend: ‘Wat een stralende ochtend, niet?’ Belachelijker kan een ouderende vader niet klinken. Maar daar trek ik me na eenentwintig jaar niets meer van aan. Ik heb niet zomaar een hele nacht gewaakt bij de weeën van zijn moeder om hem te zien ontstaan.

En in de stralende ochtend leid ik hem kaploos als voor het eerst door onze tuin. Ik toon hem de zwellende rozen, de aanstaande lavendel, de feestelijk bloeiende clematis, de uitgebloeide appelaar, de nu bijna barstende rododendron, de nog even aarzelende maar al volle boerenjasmijn.

Op de ochtendpantoffels waarmee hij geboren is en na mij nog zal voortsloffen hoort en ziet hij het allemaal rustig aan.

‘En daar,’ zeg ik aan het eind van de rondleiding in zijn vergeten paradijs, ‘staat de sering.’ De sering, voeg ik er sentimenteel aan toe, is mijn lieveling.

Nu kijkt hij op uit een ochtend waarin ik lang voor hem geboren ben en vraagt: ‘Wat is een sering?’ Ik geloof mijn oren niet, ik heb hem helemaal verkeerd opgevoed, maar ik heb hem lief. En ik wijs hem de sering aan. Hij knikt, prijst kort de weergalozes struik en keert ten slotte terug naar zijn hoogsteigen ochtend, aan de lachende smartphone.

Nog even kijk ik aan de deur om naar de tuin. Dan kijk ik naar hem, die alweer overkapt is. Wanneer is een ochtend eigenlijk voorbij? vraag ik me af tussen tuin en zoon.

Nog even blijf ik naar hem kijken, die ochtend toen.

Toen ik de zoon al even heb rondgeleid in zijn komen-

de herinneringen. Aan die stralende ochtend dat zijn vader hem eindelijk wees op het bestaan van seringen. En hij het misschien meteen vergat. Of niet.

En toen ik daarna, richting middag, weer opsteeg naar de dagtaak. Uit mijn hoogte nog eens naar de tuin keek en dacht dat ik in de volstrekt windstille ochtend, geen idee waarvandaan, een briesje wat lachend door de sering zag gaan.

De tafel is niet opgestaan.

De zin kwam in me op toen ik die ochtend de keuken binnenkwam. Ik was noch stoned, noch dronken of verward, hooguit nog wat slaperig.

Ik was wakker geworden uit een heerlijke medley van oude liedjes, zodat het even duurde voor ik wist waar en wanneer ik was. Werktuigelijk had ik enkele ochtendrituelen volbracht, tot ik dus beneden kwam en dacht: De tafel is niet opgestaan.

Natuurlijk was de tafel niet opgestaan. Tafels staan niet op. Toch dacht ik het. Maar het was nog meer dan een gedachte, het was een zin.

Later pas drong het tot me door. Of beter, ik begreep er niets van. Hoe wakkerder ik werd, hoe meer ik me herinnerde. Ik had die hele gedroomde medley zélf gezongen en er vooral eindeloos op gevarieerd. Het was alsof ik duizend-en-een melodieën had gevonden die niemand ooit gehoord had. Terwijl ik muzikaal een mol ben.

In stilte hoopte ik tegelijk dat niemand ooit eerder de zin bedacht had: De tafel is niet opgestaan. Het net vond hem alvast niet terug.

Maar waar het om ging: een oude, kinderlijke ver-

wondering. Al sinds ik het me kan herinneren verbaas ik me regelmatig over de eindeloosheid. In willekeurige volgorde, van de sterren, de mensen en de insecten, van vrouwegebaren, van gedachten, ogen en kleuren, van de soorten zoenen tot het dagelijks verschillende licht. Van telkens andere voetballers tot altijd nieuwe Matchbox-auto's.

Van de vreemdste gedachten tot de gekste dromen. Van onze ontelbare eilandjes hier tot de talloze kosmosen daar. Van onze fabelachtige celdeling tot de bodemloosheid van ons brein.

Maar het meest onbegrijpelijk blijven het alfabet en de notenbalk.

Hoe eenvoudig ze ook lijken, hun gevolgen zijn duizelingwekkend. Het ene heeft 26 letters, het andere 8 noten. Samen kunnen ze in een Hollands schaalteje borrelhapjes, maar al eeuwenlang halen wij er nieuwe zinnen en gedachten, nieuwe symfonieën en songs uit.

Nog altijd begrijp ik niet hoe dat kan. En die verwondering is dus al zo oud als ik me herinner. Toen we met z'n allen vals zongen in de prille muziekles en ik vond: We zingen niet vals, we zingen gewoon ieder iets anders.

Toen we ons eerste nonsensgedicht moesten schrijven en een hele klas eender brommende pubers het op slag begrepen had. Dat er een oneindige zee van zinnen en onzinnen bestaat in ons.

Of toen het kleine kroost naar huis kwam met de vreemdste woorden en bedenksels. Zoals de zoon een broodstok naar huis bracht in plaats van stokbrood. Zoals de dochter zei: 'Ik heb graag honger.' 'De bal is naar het park.' 'We worden allemaal dood.' 'Er zit veel storm in de wind.' 'Ik ben tegen mijn rug gebotst.' Enzovoort.

Of zoals: 'Wiemand heeft dat gedaan?' Dat was haar mooiste.

Het was alsof de poëzie in de keukentafel zelf zat. Alsof er in die nieuwe hoofden telkens een nieuwe taal ontstond. En altijd, even, was er de gedachte: Hoe blijven we het verwoorden? Waar blijven we het vandaan halen, in die paar letters die we hebben. Uit dat handvol muzieknoden die de tijd ons geeft.

Ik ben die ochtend nog uren zoet geweest. Tot het raam er scheel van keek en ik ook die zin niet terugvond op het net.

Er waren eens twee meisjes. Het ene zat in de tweede kleuterklas en verveelde zich. Ze wilde al in de derde zitten, het liefst zelfs in het eerste leerjaar. Wie weet al aan de universiteit.

Ze was vrij klein, heel slim, had krullend donker haar en las door de hoge ramen de grijze wolken die over de speelplaats hingen. Dat wilde ze de hele dag doen tot ze naar huis mocht.

Die dag, na de middag, stapte het andere meisje de klas binnen. Niemand wist waar ze vandaan kwam. Uit een van de jassen in de gang. Het ene meisje zat alweer lang naar de lucht te turen en keek even op. Naar het nieuwe meisje. Dat was groot, had lange blonde vlechten en lachte breed naar de tweede kleuterklas.

Het ene meisje begreep niet waarom het andere lachte en draaide haar blik naar de lucht en de vogels. Toch keek ze snel weer naar het nieuwe meisje.

Dat zat intussen al in haar bank alsof ze er altijd had gezeten. Ze haalde haar pennenzak boven. Daar hing,